

Voorganger: Bert de Wit

Schriftlezing: Johannes 7:32-44

Gemeente van onze Heer, Jezus Christus – thuis en hier in de kerk,

‘Op de laatste dag, het hoogtepunt van het feest, stond Jezus in de tempel, en hij riep:
“Laat wie dorst heeft bij mij komen en drinken!”

Ik heb begrepen dat het Loofhuttenfeest in die tijd het populairste feest in Israël was. Een feest voor de hele familie, dat je ook thuis kon vieren. Samen in de loofhut – dat lijkt me ook leuk voor de kinderen. Het was een feest van hoop: het leven kan dor en droog zijn als een woestijn, maar we zijn onderweg naar een betere wereld. De loofhut herinnert aan die belofte.

Maar het Loofhuttenfeest was ook een oogstfeest. Het werd gevierd als in het najaar de oogst werd binnen gehaald. Als er geoogst werd was het altijd feest. Misschien was dat voor de mensen nog belangrijker dan die hele woestijn. Dat blijkt uit bepaalde rituelen die niet door priesters werden uitgevoerd maar die het volk waarschijnlijk zelf had bedacht. Op de laatste dag van het feest stroomde het volk massaal toe. Dan ging men eerst naar de bron bij Siloam. Daar werden kannen en kruiken gevuld met water. Vervolgens ging men in optocht naar de tempel. Daar liepen ze zeven maal om het grote brandofferaltaar. En dan werd onder psalmgezing al dat water rondom het altaar gegoten. Alsof God zelf een onlesbare dorst had!

Een waterballet in de tempel – dat moet ook een feest geweest zijn. Zeker voor mensen die droogte en hitte gewend zijn. Maar dat ritueel wordt niet beschreven door Johannes. Daar ging het hem kennelijk niet om. Johannes richt alle aandacht op wat Jezus op dat moment deed. Op dát moment, op het hoogtepunt van het feest, staat Jezus op en roept: ‘Hé, hier moet je zijn!’ ‘Als je dorst hebt moet je bij mij komen. Want als je het water drinkt dat ik je geef, dan zullen rivieren van levend water uit je hart stromen!’

Ik denk niet dat iedereen gelijk begreep wat hij zei, maar reken maar dat Jezus de aandacht trok. Alsof de barman heeft geroepen: ‘Rondje van de zaak!’ Dan heeft die de aandacht van het hele café.

Maar Jezus is de barman niet en er is ook helemaal geen bar. En het blijkt al snel dat Jezus het niet letterlijk heeft bedoeld. Als hij het over ‘water’ heeft, bedoelt hij iets geestelijks.

Je zou verwachten dat de hele menigte hem teleurgesteld de rug toekeert. Toch is dat niet het geval. De reacties lopen nogal uiteen.

Sommigen zeggen: ‘Dit moet wel de profeet zijn’.

Anderen menen: ‘Het is de Messias’.

Weer anderen gaan daarover in discussie: ‘De Messias komt toch niet uit Galilea?’

Sommigen willen hem zelfs arresteren – maar kunnen geen goede reden bedenken.

Hoe kan het dat de reacties zo verschillend zijn?

Zou dat iets te maken hebben met ‘de Geest’, waar Johannes het over heeft? Met dat levende water ‘doelde Jezus op de Geest die zij die in hem geloofden zouden ontvangen’. Is dat wat we hier zien gebeuren?

Het is een raadsel waarom de één wel gelooft en de ander niet. Dat kun je niet verklaren en niet uitleggen. We kunnen discussiëren over de vraag of God bestaat, bijvoorbeeld. Daar zijn best argumenten voor en tegen te bedenken. Maar met die argumenten kunnen we elkaar niet tot geloof brengen. Geloof is niet de conclusie uit een redenering.

Geloof is iets wat je overkomt. En als het je overkomt, dan is het onontkoombaar. Het is zoiets als verliefdheid, of de griep (ik zal het maar niet vergelijken met corona). Het krijgt je te pakken. En als je het eenmaal te pakken hebt, dan begrijp je niet meer wat je niet begreep.

Johan Cruijff zei: 'Je gaat het zien als je het doorhebt'. Hij had het over voetbal, maar zoiets kun je ook zeggen over God. Niet: eerst zien en dan geloven. Maar: je gaat het zien als je gelooft.

Jezus heeft het dus over de Geest die het geloof opwekt in een mens. Maar hij zegt: 'Laat wie dorst heeft bij mij komen en drinken'. Hij spreekt dus mensen aan die dorst hebben. En iedereen weet wat dorst is – zeker die mensen in Israël. Daarom kijken ze ook allemaal om. Want Jezus appelleert aan een verlangen dat zij herkennen. Verlangen naar water.

Nu is dorst een tamelijk eenvoudig verlangen. Je drinkt een glas water en het is over.

Je kunt ook een hele emmer leeg drinken - maar dat kun je beter niet doen. Wanneer mensen teveel drinken – een heel krat bier, een hele fles whisky – dan proberen ze daarmee een ánder verlangen te stillen. Een dieper verlangen, een onverzadigbare dorst. Niet het verlangen van een dorstige keel, maar het verlangen van een dorstige ziel. Wat het verlangen van een dorstige ziel ook moge zijn.

Het gekke is dat je dat niet weet: je weet niet wat je mist. Alleen dat het er niet is.

Volgens kerkvader Augustinus is dat gemis, dat verlangen, het werk van de Geest.

'Onrustig is ons hart', schreef Augustinus.

Die onrust is een gegeven. Zo heeft God ons geschapen: met een gemis.

'Gij hebt ons tot U geschapen', schreef Augustinus. Wij zijn er op gemaakt om God te zoeken. Al geloven wij niet in God en zijn we ons nergens van bewust. Onze ziel is een innerlijke leegte die er op wacht om door God gevuld te worden.

'Onrustig is ons hart - totdat het rust vindt in U, o God.'

Die onrust komt voort uit het verlangen naar God. En dat verlangen is de Geest die in ons werkt.

Je kunt je leven lang door die onrust worden gedreven, zonder te beseffen wie of wat het is dat je onrustig maakt. Augustinus vond van zichzelf dat hij er pas laat in zijn leven tot dat besef is gekomen. Hij wist nog wel precies waar en wanneer hij er achter kwam.

Hij zat een keer in de tuin en toen hoorde hij van de andere kant van de muur een kinderstem.

Een kind riep naar een ander kind: 'Neem en lees!' Misschien hoorden die woorden bij een spelletje, dat doet er niet toe. Augustinus hoorde in dat kind een stem uit de hemel. Hij voelde zich aangesproken en hij stond op en ging de Bijbel lezen.

Zo is het geloof hem overkomen.

Zo kan het ieder mens overkomen. Het overkwam die mensen tijdens het Loofhuttenfeest in de tempel, toen Jezus riep: 'Als je dorst hebt moet je bij mij zijn!'

Zo kan het ook ons overkomen. Misschien nog vandaag, hier in de kerk of thuis. Als wij straks aan tafel worden genodigd: 'Als je honger hebt, als je dorst hebt, moet je bij mij zijn!'

Wat je dan hoort is de stem van een predikant. En dat is ook maar een mens – weet ik uit ervaring. Toch kan die stem raken aan je diepste verlangen. Je merkt dat, doordat je onrustig wordt.

Als jouw verlangen wordt geraakt geeft dat niet direct een goed gevoel. Daar word je vooral onrustig van. Die onrust is de dorst van jouw ziel. Je voelt wat je mist. Je komt in beweging in de richting van jouw verlangen. In de richting van degene die jou aanspreekt. Naar die Bron van leven, liefde, licht.

Zo word je meegenomen in de beweging van de Geest. De Geest die je overkomt als de wind die waait met vlagen, als een stroom van lachend, levend water.

Je weet niet wat je overkomt en waar je het geloof vandaan haalt – maar tot je grote verrassing stroomt het: vanuit je hart, vanuit je ziel, van binnenuit. Soms, even, soms even niet. Zo word je overtuigd en vind je rust.

'Zo ben ik thuis / bij U, mijn God,
die in / uw loofhut mij bewaart.'

Amen.